

Sygn. akt III AUa 588/17

POSTANOWIENIE

Dnia 24 maja 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący	SSA Marek Procek (spr.)
Sędziowie	SSA Maria Małek-Bujak SSA Jolanta Ansion
Protokolant	Sebastian Adamczyk

po rozpoznaniu na posiedzeniu jawnym

sprawy z odwołania W. H. (W. H.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o wydanie dokumentów

na skutek apelacji ubezpieczonego W. H.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach Ośrodka Zamiejscowego w Rybniku

z dnia 30 listopada 2016 r. sygn. akt IX U 1380/15

postanawia:

uchylić zaskarżony wyrok i odrzucić odwołanie.

/-/SSA M.Małek-Bujak /-/SSA M.Procek /-/SSA J.Ansion

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 588/17

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 30 listopada 2016r. Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku oddalił odwołanie ubezpieczonego W. H. od decyzji organu rentowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. z dnia 15 października 2015r., odmawiającej ubezpieczonemu wydania żądanych kopii dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, poświadczonych przez uprawnione osoby, z adnotacją „za zgodność z oryginałem”.

Jako bezsporne w sprawie Sąd Okręgowy przyjął, że ubezpieczony w dniu 9 października 2015r. zgłosił w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wniosek o wydanie odpisów dokumentów z dnia 4 lutego 2011r. i z dnia 6 lutego 2013r., uwierzytelnionych, jako zgodnych z oryginałem, podpisanych przez upoważnione osoby, z należnymi pieczęciami urzędu.

Przy czym, Sąd pierwszej instancji wskazał, że organ rentowy wydał opisaną wyżej decyzję w sytuacji wcześniejszego doręczenia ubezpieczonemu odpisów żądanych dokumentów z adnotacją „Odpis”, z pieczętką ZUS, z pieczętką aprobanta i jego podpisem, a na dokumencie z dnia 4 lutego 2011r. dodatkowo z pieczętką i podpisem starszego referenta.

Doręczone ubezpieczonemu dokumenty z adnotacją „Odpis” są zgodne w treści z ich oryginałami.

Dokonując rozważań prawnych, Sąd Okręgowy powołał się na treść art. 76a § 1 k.p.a., uznając, że zaskarżona decyzja jest prawidłowa.

W uzasadnieniu Sąd Okręgowy wskazał, że spór w sprawie sprowadzał się do ustalenia, czy organ rentowy prawidłowo udzielił ubezpieczonemu żądanych odpisów dokumentów z dnia 4 lutego 2011r. i z dnia 6 lutego 2013r., czy istnieją podstawy do ponownego wydania tych odpisów w formie żądanej przez ubezpieczonego, w szczególności z adnotacją „za zgodność z oryginałem”.

Sąd pierwszej instancji, odwołując się do treści art. 76a § 1 k.p.a., wskazał, że jeżeli dokument znajduje się w aktach danego organu, wystarczy przedstawić urzędowo poświadczony przez ten organ odpis lub wyciąg z dokumentu. Poświadczony odpis dokumentu urzędowego ma moc dokumentu urzędowego, tj. taką samą, jak jego oryginał.

W świetle przeprowadzonego postępowania, zdaniem Sądu pierwszej instancji, nie ulega wątpliwości, iż organ rentowy udzielił ubezpieczonemu odpisów żądanych dokumentów w przewidzianej prawem formie, mających moc oryginału, tj. udzielił odpisów zgodnie z art. 76a § 1 k.p.a.

Jednocześnie Sąd Okręgowy przyjął, że ubezpieczony nie kwestionował merytorycznej zgodności otrzymanych odpisów dokumentów z ich oryginałami.

Nadto podkreślił, że dokumenty te nie zostały zakwestionowane przez organy, w których zostały przedłożone, a ubezpieczony nie wykazał takiej okoliczności.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy z mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.

Apelację od powyższego wyroku wniósł ubezpieczony.

Zaskarżając wyrok Sądu Okręgowego w całości, apelujący zarzucił mu pozbawienie prawa do uzyskania należycie uwierzytelnionych odpisów z akt organu rentowego, pominięcie wszystkich dowodów i wniosków oraz prowadzenie sprawy pod sygn.

IX U 1380/15, wbrew zarządzeniu sędziego o wpisie do repertorium pod sygn. akt

IX Uo 67/15.

Wskazując na powyższe zarzuty, apelujący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz nakazanie organowi rentowemu wydanie uwierzytelnionych odpisów dokumentów żądanych przez ubezpieczonego w formie przez niego określonej.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Z uwagi na - wziętą pod uwagę z urzędu - niedopuszczalność drogi sądowej, zaskarżony wyrok należało uchylić i odrzucić odwołanie.

Otóż bowiem, zgodnie z normą art. 83 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. nr 137, poz. 887 ze zm.), organ rentowy wydaje decyzje w zakresie indywidualnych spraw dotyczących:

1. zgłaszania do ubezpieczeń społecznych;
2. przebiegu ubezpieczeń;
3. ustalania wymiaru składek i ich poboru, a także umarzania należności z tytułu składek;
- 3a. ustalania wymiaru składek na Fundusz Emerytur Pomostowych i ich poboru, a także umarzania należności z tytułu tych składek;
4. ustalania uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych;
5. wymiaru świadczeń z ubezpieczeń społecznych.

Od decyzji takich, na podstawie art. 83 ust. 2 cyt. ustawy przysługuje odwołanie do właściwego sądu.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, funkcja przepisu art. 83 ust. 1 cyt. ustawy sprowadza się usunięcia stanu niepewności, który mógłby wystąpić w relacjach dotyczących ubezpieczeń społecznych.

Cel tego przepisu jest zatem jasny.

Tak więc, norma przyjęta w jego treści legitymuje odwołującego się do wystąpienia z żądaniem mającym na celu usunięcie tego stanu niepewności.

Zakładając zatem, że w postępowaniu przed organami rentowymi miały (na mocy art. 95 cyt. ustawy o z.e.p. oraz art. 180 k.p.a.) i nadal mają (na podstawie art. 123 cyt. ustawy z dnia 13 października 1998r. i art. 124 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych) posiłkowe zastosowanie przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, przy uwzględnieniu art. 104 k.p.a. należy przyjąć, że decyzją administracyjną, jest jednostronna czynność posiadająca odpowiednią formę prawną i określająca konsekwencje stosowanej normy prawnej w odniesieniu do konkretnie oznaczonego adresata w sprawie indywidualnej.

Istotnym elementem decyzji, jako przejawu woli organu administracyjnego, jest stanowcze rozstrzygnięcie sprawy objętej wnioskiem wszczynającym postępowanie.

Inaczej mówiąc, decyzja administracyjna - zgodnie z art. 104 k.p.a. - rozstrzyga sprawę co do jej istoty w granicach żądania określonego przez strony.

Natomiast rozstrzyganie w postępowaniu administracyjnym polega na zastosowaniu obowiązującego prawa do ustalonego stanu faktycznego sprawy administracyjnej.

W ten sposób organ administracji publicznej realizuje cel postępowania administracyjnego, jakim jest urzeczywistnienie obowiązującej normy prawnej w zakresie stosunków administracyjno-prawnych, gdy stosunki te tego wymagają. Stosownie do tego celu postępowania administracyjnego, jak i istoty decyzji administracyjnej można odróżnić podstawę faktyczną i podstawę prawną decyzji administracyjnej. Podstawę faktyczną stanowią dokonywane

przez organ administracji publicznej ustalenia faktyczne, a podstawę prawną stanowią te przepisy prawne, które organ przyjął w danym wypadku za obowiązujące i zastosował w swym orzeczeniu (M. Jaśkowska, A. Wróbel, Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz, Zakamycze, 2000 r.).

Jednocześnie należy zauważyć, że postępowanie sądowe w sprawach dotyczących ubezpieczenia rentowego wszczynane jest w rezultacie odwołania wniesionego od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Ma więc ono charakter odwoławczy. Jego przedmiotem jest ocena zgodności z prawem - w aspekcie formalnym i materialnym - decyzji wydanej przez organ rentowy na wniosek ubezpieczonego lub z urzędu. Jest zatem postępowaniem kontrolnym. Badanie owej legalności decyzji i orzekanie o niej jest możliwe tylko przy uwzględnieniu stanu faktycznego i prawnego istniejącego w chwili wydawania decyzji. Mówiąc inaczej - o zasadności przyznania lub odmowy przyznania świadczenia decydują okoliczności istniejące w chwili ustalania do niego prawa.

Przedstawione rozważania opisują relację pomiędzy: żądaniem wniosku, przedmiotem rozpoznania w postępowaniu administracyjnym przed organem rentowym (zakończonym wydaniem decyzji) oraz postępowaniem sądowym (sprowadzającym się do badania jej legalności).

Zgodnie bowiem z normą art. 476 § 2 k.p.c., przez sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych rozumie się sprawy, w których wniesiono odwołanie od decyzji organów rentowych, dotyczących:

1. ubezpieczeń społecznych;
2. emerytur i rent;
3. innych świadczeń w sprawach należących do właściwości Zakładu Ubezpieczeń Społecznych;
4. świadczeń odszkodowawczych przysługujących w razie wypadku lub choroby, pozostających w związku ze służbą wojskową albo służbą w Policji, Straży Granicznej, Służbie Celno-Skarbowej, Państwowej Straży Pożarnej, Biurze Ochrony Rządu, Służbie Więziennej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego, Służbie Wywiadu Wojskowego oraz Centralnym Biurze Antykorupcyjnym.

Pamiętając o opisanej wyżej relacji, należy podnieść, iż na mocy art. 73 § 2 k.p.a., strona może żądać uwierzytelnienia odpisów lub kopii akt sprawy lub wydania jej z akt sprawy uwierzytelnionych odpisów, o ile jest to uzasadnione ważnym interesem strony.

Oczywistym być musi, że z żądaniem takim może wystąpić ubezpieczony do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Trzeba jednocześnie podkreślić, że niezależnie od przyjętej przez organ rentowy formy rozstrzygnięcia takowego wniosku (postanowienie lub decyzja) oraz ewentualnego pouczenia o możliwości złożenia odwołania do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych, droga sądowa (możliwość zainicjowania postępowania sądowego, wskutek odwołania od decyzji) uzależniona została od możliwości zakwalifikowania danej sprawy do kategorii spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych.

Tymczasem żądanie wydania uwierzytelnionych odpisów z akt rentowych nie jest sprawą z zakresu ubezpieczeń społecznych, w opisanym wyżej znaczeniu. Dodać przy tym należy, iż organ rentowy rozstrzygając o takim wniosku, nie rozpoznaje indywidualnej sprawy ubezpieczonego w zakresie warunkującym zaliczenie jej do kategorii spraw ujętych w art. 83 ust. 1 cyt. ustawy z dnia 13 października 1998 r.

W świetle przedstawionych okoliczności odwołanie w opisanym zakresie, należało na podstawie art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c., odrzucić.

Skoro Sąd I instancji tego nie uczynił, to w sprawie wystąpiła nieważność postępowania, w rozumieniu art. 379 pkt 1 k.p.c.

Natomiast, zgodnie z art. 378 § 1 k.p.c., sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji, biorąc z urzędu pod uwagę nieważność postępowania.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny na mocy art. 386 § 3 k.p.c., orzekł jak w wyroku.

/-/SSA M.Małek-Bujak /-/SSA M.Procek /-/SSA J.Ansion

Sędzia Przewodniczący Sędzia

JR